

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 490/2024-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], zastúpenej JUDr. Viktorom Mlynekom, advokátom, Štúrova 1419/43, Nitra, proti upovedomeniu Okresného súdu Banská Bystrica o postúpení veci sp. zn. 34Up/394/2024 z 30. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) upovedomením okresného súdu o postúpení veci sp. zn. 34Up/394/2024 z 30. apríla 2024. Sťažovateľka navrhuje predmetnú vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a prikázať mu, aby „*obnovil stav a vo veci znova konal, keďže jeho kauzálna príslušnosť zostala zachovaná*“, zároveň žiada priznať finančné zadosťučinenie 1 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu vyplýva, že okresný súd v upomínacom konaní na základe návrhu doručeného 21. februára 2024 vydal platobný rozkaz sp. zn. 34Up/394/2024 z 8. marca 2024, ktorým zaviazal žalovanú zaplatiť sťažovateľke 33 485,28 eur s príslušenstvom. Proti predmetnému platobnému rozkazu podala 28. marca 2024 žalovaná odpor, ku ktorému sa sťažovateľka vyjadrila v tom zmysle, že nie je vecne odôvodnený a že mal byť odmietnutý, keďže nebol správne autorizovaný elektronickým podpisom podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov.

3. Okresný súd následne postúpil vec Okresnému súdu Nitra ako súdu príslušnému na jej prejednanie, o čom sťažovateľku upovedomil 30. apríla 2024 (ústavnou sťažnosťou napadnutý zásah do práv sťažovateľky, pozn.). Vec bola zapísaná 2. mája 2024 pod sp. zn. 12Csp/71/2024 a Okresný súd Nitra stanovil termín pojednávania na 5. jún 2024. Sťažovateľka podaním z 9. mája 2024 navrhla Okresnému súdu Nitra vysloviť nesúhlas s postúpením sporu, tvrdiac, že podpísaný nebol ani formulár, ani samotný odpor žalovanej, a preto mal byť podľa § 12 ods. 1 písm. c) zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“) odpor odmietnutý. V nadväznosti na uvedené Okresný súd Nitra prípisom zo 14. júna 2024 predložil vec na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ktorý uznesením sp. zn. 6Ndc/19/2024 z 28. júna 2024 rozhodol, že na prejednanie predmetného sporu je kauzálny príslušný okresný súd.

4. Po vrátení veci ju okresný súd prípisom zo 4. septembra 2024 opätovne postúpil Okresnému súdu Nitra s odôvodnením, že z obsahu spisu vyplýva, že 28. marca 2024 podala žalovaná odpor, a to ako formulárové podanie autorizované [REDAKOVANÉ] (konateľ žalovanej, pozn.), o čom svedčí aj elektronická potvrdenka o overení platnosti podpisu. Ďalej uviedol, že prílohou formulára bol aj odpor vo formáte pdf, ktorý autorizovaný nebol, čo ale nemá žiadny vplyv na podanie vo veci samej podané na príslušnom formulári. Vec bola na Okresnom súdu Nitra zapísaná pod sp. zn. 52Csp/104/2024 a pridelená inej zákonnej sudkyni, ale v zmysle pravidiel určenia zákonného sudcu v Rozvrhu práce Okresného súdu Nitra na rok 2024 bola prerozdelená pôvodnej zákonnej sudkyni a zapísaná pod novú sp. zn. 12Csp/114/2024.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Podľa sťažovateľky okresný súd nezákonne postúpil vec Okresnému súdu Nitra aj napriek zjavnému nedostatku podania vo veci samej (odporu) žalovanej, keďže formulár a ani odpor samotný nebol riadne autorizovaný elektronickým podpisom. Prezentuje názor, že podanie bolo potrebné odmietnuť, resp. v danej veci nekonať alebo konanie zastaviť a na takýto odpor neprihliadať. Je presvedčená, že okresný súd svojím konaním porušil jej základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie.

6. Sťažovateľka poukazuje na uznesenie sp. zn. I. ÚS 223/2021 z 25. mája 2021 a nález sp. zn. II. ÚS 442/2021 z 3. februára 2022, v ktorých ústavný súd posudzoval práve takto nesprávne podané podania, ktoré neboli riadne autorizované v zmysle zákona o e-Governmente. Predmetným nálezhom bolo zrušené uznesenie Krajského súdu v Žiline, keďže tento súd rozhodoval o odvolaní, ktoré nebolo riadne autorizované elektronickým podpisom, pričom ústavný súd vrátil vec na ďalšie konanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39

zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Ústavný súd predovšetkým poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy (... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd), ktorého zmyslom je, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a meritórne (vecne) sa zaoberať podanou sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným orgánom verejnej moci prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08).

9. Zmysel a účel tohto princípu spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie tohto princípu, ako aj legislatívnej konštrukcie § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013), podľa ktorého ústavná sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd.

10. Podľa právneho názoru ústavného súdu preto nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom v danej veci nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do dosiaľ meritórne neskončeného konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľov až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nie sú schopné protiústavný stav napraviť (IV. ÚS 322/09).

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľky s postupom okresného súdu, ktorý neodmietol odpor žalovanej podaný prostredníctvom na to určeného elektronického formulára (ako sa sťažovateľka domnieva bez zákonom predpísanej autorizácie elektronickým podpisom) a postúpil vec nepríslušnému súdu, čím zasiahol do jej práv.

12. Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že základné práva na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) sú „výsledkové“, to znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c/a Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne I. ÚS 79/2015).

13. Zo zákona o upomínacom konaní vyplýva, že upomínacie konanie je alternatívnym spôsobom riešenia sporov vzniknutých pri uplatňovaní peňažných nárokov, ktorého využitie však za ustanovených podmienok neznamená, že sťažovateľka nemá možnosť ďalším zákonom upraveným spôsobom domáhať sa svojho práva pred všeobecnými súdmi. Naopak, aj zo samotného upovedomenia okresného súdu z 30. apríla 2024 vyplýva, že spor, v ktorom sa sťažovateľka domáha od žalovanej zaplata sumy 33 485,28 eur s príslušenstvom, bude pokračovať v konaní pred Okresným súdom Nitra.

14. Námietky sťažovateľky proti neodmietnutiu odporu a následnému postúpeniu veci Okresnému súdu Nitra by sa teda mohli stať predmetom meritórneho prieskumu ústavného súdu len v prípade, ak by vyvolávali u sťažovateľky konkrétne relevantné negatívne dôsledky vzťahujúce sa na výsledok súdneho konania, ktoré by už nebolo možné korigovať ďalším procesným postupom.

15. Z časového sledu procesných úkonov je ďalej zrejmé, že v čase podania ústavnej sťažnosti (19. júna 2024) rozhodoval vo veci sťažovateľky na základe nesúhlasu Okresného súdu Nitra s postúpením veci najvyšší súd (spis mu bol postúpený 20. júna 2024), ktorý aj rozhodol uznesením z 28. júna 2024 o kauzálnej príslušnosti okresného súdu.

16. O poskytnutí ochrany základným právam sťažovateľky boli teda v čase podania ústavnej sťažnosti oprávnené a aj povinné rozhodnúť všeobecné súdy. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť uplatnením zásady *rationae temporis* odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo význam rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky prednesených v sťažnostnom petite (vrátenie veci na ďalšie konanie, finančné zadostučinenie, náhrada trov konania).

18. Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje na to, že z obsahu súdneho spisu ďalej vyplýva, že najvyšší súd celkom zjavne nedisponoval kompletným spisovým materiálom a v čase jeho rozhodovania v (písomnom) spise chýbalo potvrdenie o odoslaní podania, z ktorého je zrejmé, že žalovaná podala odpor proti platobnému rozkazu 28. marca 2024 o 14.54 h, ktorý bol okresnému súdu doručený v ten istý deň o 14.55 h a toto podanie vo veci samej bolo podpísané platným elektronickým podpisom [REDAKOVANÉ]. Ústavný súd považuje teda zo spisu bezpochyby za preukázané, že odpor žalovanej bol podaný na príslušnom formulári, ktorý bol 28. marca 2024 autorizovaný jej konateľom. Na túto skutočnosť upozornil okresný súd v prípise zo 4. septembra 2024, ktorým opätovne vec postúpil Okresnému súdu Nitra.

19. Vzhľadom na to neobstojí ani argumentácia sťažovateľky nálezom sp. zn. II. ÚS 442/2021 z 3. februára 2022, v ktorom ústavný súd posudzoval prípad, keď jedna zo strán sporu na súde podala odvolanie elektronicky bez elektronického podpisu. Ústavný súd postup odvolacieho súdu, ktorý „zabezpečil“ výzvu na doplnenie tohto podania, považoval s odkazom na ustanovenie § 125 ods. 2 Civilného sporového poriadku za nezákonný a ústavnej sťažnosti vyhovel.

Hoci navonok išlo o situáciu podobnú sťažovateľkinej kauze, zásadným rozdielom bola v tejto veci absencia náležitého podpisu na odvolaní. Naopak, v sťažovateľkinej veci náležitosť takejto povahy v podanom odpore neabsentovala.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2024

Peter Molnár
predseda senátu